

Memorandum ACVBIE

Europese verkiezingen 2019

Een uitgave van

ACV bouw - industrie & energie
Trierstraat 31
1040 Brussel
T 02 285 02 11
acvbie@acv-csc.be
www.acvbie.be

Voor een Europa van sociale vooruitgang in een faire en gereguleerde interne markt

Vooraf

In aanloop naar de Europese verkiezingen van 2014 voerde ACVBIE campagne onder de slogan “Rode kaart aan neo-liberaal Europa”. Er was contact met verschillende politieke partijen. Vertegenwoordigers van ACVBIE namen deel aan verschillende politieke debatten. De focus lag toen vooral op de problematiek van sociale dumping.

In de loop van 2017-2018 kwam het onderwerp aan bod in de vormingen Europa en Europese ondernemingsraden. Aan de hand van de SWOT-methodiek werd bij meer dan 150 militanten van ACVBIE gepeild naar hun visie en prioriteiten ten aanzien van Europa. Op basis van deze discussies werd een besprekingsdocument opgesteld. Dit basisdocument werd vervolgens voorgesteld en gevalideerd op de jaarlijkse studiedag op 1/2/2018. Op deze basis stelt ACVBIE haar politiek memorandum voor in aanloop naar de Europese verkiezingen van mei 2019.

Het memorandum is onderverdeeld in 5 hoofdstukken:

1. Democratie en transparantie van bestuur
2. Sociale bescherming
3. Waardig werk en goede lonen
4. Industriële politiek
5. Eerlijke globalisering

Doelstellingen van het memorandum

- Europese standpunten en visie ACVBIE verduidelijken ten aanzien van achterban en politiek;
- De politiek dringend uitnodigen om standpunt in te nemen op basis van concrete actiepunten;
- Een concrete handleiding voor het politieke lobbywerk van ACVBIE en een basis voor evaluatie politieke partijen en individuele politici.

Dit memorandum komt niet in de plaats van, maar dient aanvullend gelezen te worden met de Europese memoranda die door het ACV en de Europese vakbondsfederaties werden opgemaakt. In de appendix van deze nota vindt u een verwijzing naar deze teksten.

Inleiding - Europa is belangrijk voor de leden en militanten van ACVBIE

Beslissingen op Europees vlak hebben rechtstreeks of onrechtstreeks een grote impact op ons leven en werken. Militanten zijn zich zeer goed bewust hiervan. Uit discussies blijkt dat Europa echter vaak wordt gezien als een bureaucratisch monster dat veel geld kost en alleen dient om de belangen van het kapitaal en bedrijven te verdedigen. Europa wordt gezien als de drijvende kracht achter de aanval

op onze loon- en arbeidsvoorwaarden, sociale dumping en delokalisaties. Het Europese project in zijn huidige vorm roept toenemend frustraties op. Tegelijk stellen we vast dat de vakbondsslogan “voor een sociaal Europa” steeds meer ongeloof oproept. Niet alleen zitten de frustraties diep, maar men ziet geen mogelijkheden en handvatten voor een positieve verandering. Voor burgers en militanten is het zeer moeilijk om het “politieke aspect” aan het Europese project te herkennen. En dus de ruimte voor veranderingen. Al te lang werd Europa immers als iets neutraal voorgesteld. Iets technisch. Een “logisch” project in de context van voortgaande globalisering. De Interne Markt wordt daarbij beschouwd als hoeksteen en uitgangspunt van de Europese Unie.

Vakbondskritiek op de sociale tekortkomingen van de Interne Markt en voorstellen voor verbetering werden steevast gecatalogeerd als protectionistisch, populistisch, anti-Europees en/of ouderwets. Deze aanpak opende het pad voor populistische en anti-Europese partijen. Sinds de afstraffing van de traditionele Europese politiek in 2014 lijkt er iets veranderd. Bij het aantreden van de nieuwe Europese Commissie zei Jean-Claude Juncker dat men “het signaal van de burger had begrepen”. Hij kondigde aan dat de Commissie voor een “triple A op sociaal vlak” zou gaan. Wij stellen inderdaad vast dat er op Europees vlak in de voorbije 5 jaren een aantal sociale initiatieven werden genomen en dat het sociale –althans in de communicatie– een belangrijker plaats heeft ingenomen. Hoewel wij dit zeker willen erkennen, maar deze maatregelen zijn onvoldoende: te beperkt en vaak niet afdwingbaar en dus te vrijblijvend.

Uiteraard is niet alleen Europa verantwoordelijk voor “al wat slecht gaat” in de wereld en op de werkvloer. En de vraag is ook: wie of wat is Europa? Het Europese beleid wordt bijvoorbeeld in grote mate (mede) bepaald door de lidstaten en de nationale politici. Nationale politici gebruiken Europa maar al te graag als bliksemafleider voor alle onpopulaire maatregelen. Er is grote nood aan betrouwbare en toegankelijke informatie over de werking van en de besluitvorming door Europa. Dat is een andere constatie die uit de consultaties naar voren kwam.

Europese prioriteiten ACVBIE

ACVBIE is een sectorale federatie. De prioriteiten voor dit memorandum liggen dan ook vooral op het sectorale vlak. Voorstellen worden gedaan vanuit een sectorale invalshoek. Toch worden ook een aantal overstijgende aanbevelingen gedaan. Uitgangspunten waren steeds de bekommernissen van de militanten van ACVBIE.

Veel van de voorstellen in het memorandum gaan in de richting van meer en een sterker Europa. Dat mag niet verwonderen, want ACVBIE is een pro-Europese vakbond. ACVBIE is ook heel actief op Europees vlak. Maar wij zijn niet naïef. Onderstaande voorstellen zijn dan ook onderdeel van een pleidooi voor een meer pragmatische Europese opstelling. Voor een Europa dat goed is voor iedereen. Want een Interne Markt zonder sociale bijsturingen, zonder controles en zonder sanctionering leidt tot sociale fraude en sociale dumping (in ruime zin). En dat zal uiteindelijk leiden tot het uiteenvallen van die Interne Markt. De Brexit toont hoe snel dit kan gaan.

- **Democratie en transparantie van bestuur**

ACVBIE vraagt om de impact van bedrijven en industriële lobbygroepen op het Europese beleid transparanter te maken en in te perken. Er moet ook meer transparantie komen in de voorstellen en beslissingen van de Europese Commissie. De politieke macht van het democratisch verkozen Europees Parlement moet versterkt worden.

Om het sociaal contract tussen burgers en politiek te herstellen, moet ook de rol van het middenveld en de sociale dialoog worden geherwaardeerd.

1/	Er moet een duidelijker scheiding komen tussen Europese politiek en bedrijfsleven door <ul style="list-style-type: none">a) verbod op draaideurpolitiek tussen Europese Commissie en Europese verkozenen en het bedrijfsleven.b) verbod op betaalde mandaten in het bedrijfsleven voor vertegenwoordigers van de Europese Commissie en Europees Parlement (verkozenen en medewerkers).
2/	Onmiddellijke invoering van een verplicht en transparant, publiek toegankelijk lobbyregister.
3/	Versterken van de politieke macht van het Europees Parlement door toekenning wetgevend initiatiefrecht.
4/	Inperken en reguleren van het gebruik van niet-transparante politieke processen zoals: <ul style="list-style-type: none">- “trialoog”-discussies tussen de Europese instellingen- uithollen van het medebeslissingsrecht van het Europees Parlement door wetgevende volmacht te geven aan de Europese Commissie via “delegated acts”
5/	Herwaarderen van de rol van de sociale partners en het sociaal overleg op Europees vlak en in de diverse Europese lidstaten. Sociale dialoog is niet hetzelfde als publieke consultatie. Sociale partners mogen niet gedegradeerd worden tot één van de “stakeholders”. <ul style="list-style-type: none">a) Herwaardering van de Europese (sectorale) sociale dialoog door verplichte consultatie van sociale partners bij nieuwe of herziening van bestaande wettelijke initiatieven die een sociale / economische impact hebben op de sectoren;b) Het versterken van het arbeidsrecht, van de systemen van sociale bescherming en van de systemen van collectief overleg. Deze laatste moet opnieuw geïnstalleerd worden waar ze ontmanteld werdenc) Materieel en inhoudelijk ondersteunen van de (sectorale) sociale dialoog

	<p>d) Uitvoering geven aan akkoorden tussen de (sectorale) sociale partners zoals voorzien in de Europese Verdragen: onmiddellijke omzetting van het kappersakkoord in Europese richtlijn !!</p> <p>e) Herziening van de Richtlijn rond Europese Ondernemingsraden met o.a. volgende prioriteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meer afdwingbaar maken van de rechten op informatie en consultatie - afschrikwekkende boetes en sancties bij niet naleven van de Europese bepalingen over informatie en consultatie - verplichte herziening –in samenspraak met de Europese vakbondsfederaties– van de bestaande vrijwillige EOR-akkoorden die dateren van voor de eerste Europese Richtlijn en buiten elk afdwingbaar juridisch kader vallen.
6/	Ondersteunen van onafhankelijke Europese waakhonden rond transparantie en democratie, o.a. door verder uitbouwen van initiatieven als Lobbyfacts (www.lobbyfacts.eu) en Votewatch (www.votewatch.eu).
7/	Ondersteunen van onafhankelijke en toegankelijke pers over de werking van de Europese instellingen en het beleid van de Europese Unie. Vandaag is Europa weerloos tegen de verspreiders van “fake news” op nationaal en Europees vlak.

- **Sociale bescherming**

8/	Bindend karakter Europese sociale pijler zodat de sociale pijler een beleidsinstrument kan worden voor echte opwaartse sociale convergentie.
9/	<p>Performante inning (en controle) sociale bijdragen door</p> <ul style="list-style-type: none"> a) een individueel Europees sociaal zekerheidsnummer voor alle Europese burgers b) Inning en controle op correcte betaling zijn een nationale bevoegdheid, toegewezen aan het land van tewerkstelling; c) Integratie van de nationale sociale zekerheidssystemen in een Europese sokkel;
10/	Werkgevers betalen de sociale bijdragen voor hun mobiele werknemers in het werkland, volgens de regels van het werkland.
11/	<p>Versterken van de capaciteiten en uitbreiden van de bevoegdheden van de Europese en nationale inspectiediensten,</p> <ul style="list-style-type: none"> a) in geval van fraude of andere ernstige inbreuken (vb. veiligheid en gezondheid) moeten bevoegde diensten bouwerven of productie onmiddellijk kunnen stil leggen. b) door uitdrukkelijk te erkennen dat de controle- en sanctiebevoegdheid toebehoort aan de inspectiediensten van het land waar het werk plaatsvindt. c) de aangekondigde Europese Arbeidsautoriteit om te vormen tot een sociale Europol, <ul style="list-style-type: none"> - met focus op de strijd tegen sociale fraude en postbusondernemingen; - ter ondersteuning van nationale inspectiediensten; - met onderzoeks- en andere politionele bevoegdheden in het kader van transnationale inbreuken; - met bevoegdheid tot het innen van achterstallige betalingen (loon of sociale bijdragen) en boetes over de grenzen heen;

12/	<p>Investeren in tewerkstelling en sociale bescherming, niet in fiscale paradisiën.</p> <p>Belastingfraude en -ontwijking zetten de inkomsten van o.a. sociale zekerheid in alle landen van de EU onder grote druk. Belastingfraude en -ontwijking aanpakken door</p> <ul style="list-style-type: none"> a) belastingontwijking te verbieden b) een openbaar vermogenskadaster voor alle bedrijven, fondsen, trusts en andere juridische constructies c) een Europees regelgevend kader met dwingende responsabilisering van de grote 4 consultants: E&Y, Deloitte, KPMG en PWC. d) een Europese vennootschapsbelasting met eenvormige regels voor alle bedrijven e) terug opstarten van de onderhandelingen over een Europese belasting op financiële transacties f) een EU fiscale autoriteit
13/	<p>Een einde maken aan de oorzaken van de concurrentieslag op basis van lonen, sociale bescherming en arbeidsvoorwaarden in de EU door duidelijke voorwaarden op sociaal vlak te verbinden aan de Europese financiële steun aan Centraal- en Oost-Europa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hogere lonen en betere sociale bescherming; - ondersteuning van de sociale partners; - uitbouw sociale dialoog en paritaire instellingen in de betrokken landen.
14/	<p>Performant systeem van werkloosheidsverzekeringen met erkenning van de historische rol van de vakbeweging in de oprichting en het beheer van de uitbetalingsinstelling.</p>
15/	<p>Opwaartse convergentie voor eindeloopbaan- en pensioenstelsels; stop aan de neerwaartse druk vanuit de Europese Commissie via de zgn. semestriële aanbevelingen.</p>

- **Waardig werk en goede lonen**

16/	<p>Nationale (sectorale) sociale partners zijn exclusief bevoegd voor loonvorming:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) respect voor nationale tradities en afspraken in het kader van loonvorming b) vrije onderhandelingen: geen nationale of Europese loonnormen; c) loonsverhogingen die de inflatie en de productiviteit volgen; d) behoud en herstel van de automatische indexering van lonen + aanbeveling om dit in andere Europese lidstaten in te voeren; e) werknemers uit Centraal- en Oost-Europa zijn geen “tweede klasse-werknemers”: <ul style="list-style-type: none"> - goede lonen en leefbare inkomens in Centraal- en Oost-Europa door een meer eerlijke verdeling van de welvaart; - hoge minimumlonen gekoppeld aan economische groei en BNP; - Europese steun voor de uitbouw en het ondersteunen van (sectorale) sociale dialoog door versterking van representativiteit (sectorale) sociale partners; - Europese steun voor opwaartse convergentie door nationale en sectorale sociale afspraken via bindende collectieve arbeidsovereenkomsten;
17/	<p>Een algemene toegang tot arbeidsovereenkomsten die standaard van onbepaalde duur zijn én tot werkzekerheid.</p> <p>Reguleren van preciaire tewerkstellingscontracten en controle door nationale en Europese vakbonden in de ondernemingen en sectoren.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) verbod op oproep- en “nul uren”-contracten

	<ul style="list-style-type: none"> b) strikte regels voor interimwerk c) verbod op interimarbeid via detachingsconstructies d) verbod op ondoorzichtige detachingsconstructies via verschillende landen e) strikte regels voor onderaanneming en outsourcing
18/	Kwaliteitsvolle jobs en een werkorganisatie die werknemers van alle leeftijden toelaat om tot de pensioenleeftijd te werken.
19/	<p>Gelijk loon voor gelijk werk:</p> <p>Correcte en volledige toepassing van de sectorale cao's i.k.v. detachering: loon- en arbeidsvoorwaarden van het werkland, ook i.v.m. aanvullende bedrijfs- en sectorale pensioenen, reisvergoedingen, etc.</p>
20/	<p>Onmiddellijke formele intrekking van de voorstellen van de Europese Commissie voor 1-persoonsvennootschappen (SUP) en e-Dienstenkaart.</p> <p>Verplicht impact assessment van alle nieuwe Europese voorstellen in het kader van de Dienstenrichtlijn en het vrij verkeer van diensten op hun mogelijke effecten op nationaal en Europees vlak in de strijd tegen postbusondernemingen en schijnzelfstandigheid.</p>
21/	<p>Actieplan voor de strijd tegen schijnzelfstandigheid, met o.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> - duidelijke afbakening tussen zelfstandige en werknemer, cf. nationale definities die in het werkland worden gehanteerd. - erkenning van de bevoegdheid van de bevoegde diensten in het werkland om autonoom op te treden en indien nodig te herkwalificeren via eenvoudige procedure, ook bij buitenlandse tewerkstelling.
22/	Introduceren van een Europees label voor "Fair Construction" met een herkenbaar logo om een onderscheid te maken tussen bona fide/mala fide bouwondernemingen.

- **Industriële politiek**

23/	<p>Een Europese politiek die inzet op competenties door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor competenties van de toekomst in het kader van een veranderende arbeidsmarkt en maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, energietransitie, vergroening van gebouwen e.a. • Het betrekken van de sectorale sociale partners bij het beheer van de systemen van vorming en opleiding via paritaire instellingen. Met een specifieke aandacht voor KMO's. • Uitbouw van sectorale paritaire instellingen voor vorming en opleiding ondersteunen in Centraal- en Oost-Europa. Europese samenwerking tussen sectorale paritaire instellingen actief ondersteunen. • Statuut van werknemers in de industrie en in de bouwsector opwaarderen door erkenning en valideren van competenties verworven op het werk, ook als toegang tot het beroep. Vereisten over kennis en kunde dragen bij tot veiligheid en productiviteit en mogen niet gezien worden als een obstakel zijn voor de interne markt. • Het integreren van digitale vaardigheden en competenties op alle niveaus van vorming en opleiding • Europese programma's voor levenslang leren met specifieke aandacht voor technische opleidingen.
-----	--

24/	<p>Investeren in een duurzame economische relance door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het bevorderen van publieke investeringen i.p.v. besparingen • Het aanmoedigen van private investeringen • Het versterken van de binnenlandse vraag door een meer uitgesproken loonsverhoging • Loonlasten te vervangen door lasten op rijkdom en milieu-impact • Het beëindigen van de groei van de 'financialisering' van de economie door het reguleren van de financiële sector. Deze moet terug naar de basis: spaargelden verzamelen en die omzetten in productieve investeringen in de werkelijke economie.
25/	<p>Een Europese industriële politiek die sectoren en regio's ondersteunt door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het erkennen van het belang van sectoraal industrieel beleid voor het behoud van een industriële diversiteit binnen de EU met gerichte actieplannen voor sectoren en waardeketens die een strategisch belang hebben of die met structurele veranderingen te maken hebben (energie, automatisering, digitalisering, ...) • Het erkennen van de publieke markten als belangrijke hefboom voor meerwaarde en tewerkstelling. Bijvoorbeeld door bij openbare aanbestedingen aanbiedingen te weigeren waarbij meer dan 50% van de toegevoegde waarde buiten de EU gecreëerd wordt. • Een strategische planning van de modernisering van de Europese industriële infrastructuur en de publieke financiering daarvan: trans-Europees transport (rail), energie en communicatie, logistiek, luchthavens en zeehavens, onderzoeksinfrastructuur, ... • De EU energie infrastructuur moet gemoderniseerd worden door het ontwikkelen van intelligente netwerken die hernieuwbare energie integreren • De energiepolitiek moet vergezeld worden door een industriële politiek die industriële waardeketens behoudt, creëert of herinstalleert. • Een hervorming van de Europese concurrentiepolitiek om industriële samenwerking te bevorderen doorheen de hele waardeketen. Europese kampioenen creëren binnen de geglobaliseerde waardeketens.
26/	<p>Sociaal aanvaardbare transitie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verandering anticiperen en managen op een sociaal acceptabele en versterkende manier via recht op informatie en consultatie. • Informatie, consultatie en participatie van werknemers rond verandering moet een fundamenteel recht zijn • Uitwerken van EU-normen om naakte ontslagen te vermijden • Het verzekeren van veiligheid en gezondheid van werknemers die omgaan met nieuwe technologieën en nieuwe producten, zoals nanotechnologie, robots en zelfrijdende voertuigen • Het beschermen van persoonlijke gegevens van werknemers • Onderzoeken van de synergiën tussen industrie en duurzame ontwikkeling via een duurzame industriële politiek • De toekomst van energie-intensieve bedrijven moet gegarandeerd worden via de fondsen voor innovatie en modernisering die deze industrieën moeten ondersteunen bij hun transitie

27/	<p>Innovatie door en voor allen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een belangrijke verhoging van de investeringen in onderzoek en ontwikkeling met een link naar industrie en samenleving • Europese bedrijven moeten meer investeren in R&D en innovatie: meer dan 1,5 keer het OESO gemiddelde voor hun sector en categorie • Inzetten op duurzame mobiliteit, een geïndustrialiseerde circulaire economie, distributienetwerken en intelligente energieopslag, nanotechnologie als alternatief voor basismaterialen, thermische renovatie van gebouwen, biochemie, ... • Een coherente, ambitieuze en voorspelbare regelgeving in de EU om zekerheden te bieden voor innovatie • Innovatie moet samenwerking, democratie en inspraak van werknemers stimuleren • Het positieve bilan van Europa 2020 moet verdergezet worden in het negende kaderprogramma van de EU
-----	---

- **Eerlijke globalisering**

28/	Multilateralisme moet herleven omdat er meer voordelen zijn dan bij handelsakkoorden: meer transparantie, kans op regulering.
29/	<p>Vrijhandelsakkoorden moeten bijdragen tot opwaartse sociale convergentie door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - versterken van de democratische legitimiteit van handelsakkoorden: totale transparantie, betrokkenheid van alle partijen en een publieke raadpleging - verplichte sociale en ecologische clausules in te bouwen; - verbod op invoer van producten en diensten uit landen die de IAO-basisconventies niet hebben ondertekend; - geen private tribunalen of instanties voor multinationale ondernemingen - behoud van het recht om te reglementeren - Europese convenanten voor risico-sectoren (zoals natuursteen en andere bouwmaterialen, bouw, mijnbouw,...), met duidelijke verantwoordelijkheden voor bedrijven, en samen met de betrokken sociale partners, om invoer en uitvoer uit risicolanden te responsabiliseren.
30/	Ontwikkelen van efficiënte instrumenten om de handel te beschermen tegen oneerlijke en deloyale concurrentie.
31/	Multinationale ondernemingen een hoofdelijke aansprakelijkheid voor loon- en arbeidsvoorwaarden opleggen voor hun onderaannemers en geoutsourcete activiteiten; met prioritaire aandacht voor correcte verloning, werktijden en veilige en gezonde werkplekken.

Een uitgave van ACV bouw - industrie & energie

Trierstraat 31-33 - 1040 Brussel

T 02 285 02 11 - F 02 230 74 43